

РЕЦЕНЗИЯ

НА

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА
И НАУЧНА СТЕПЕН - „ДОКТОР „

НА

ТЕМА: „АНАЛИЗ НА УСЛОВИЯТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА
СПОРТЕН ТУРИЗЪМ В ГАЗИАНТЕН“

ДОКТОРАНТ - АДНАН АКЪН /Турция/

РЕЦЕНЗЕНТ – проф.ВАСИЛ ЛАЗАРОВ ФУРНАДЖИЕВ,ДН.

Представеният за обсъждане докторски дисертационен труд е посветен на проблема „ спортен туризъм „ в република Турция и по специално в региона на Газинтен.

Темата на обсъждания труд свързана със спортния туризъм е не само актуална,но и значима.Защо? Това е така защото ако развитието на туризма непосредствено след Втората световна война бе характерен предимно за някои от европейските страни,като Италия,Франция и Швейцария, то след 60-те години неговата география рязко до бурно се разширява и обхваща почти всички континенти и става глобален..

Освен това, от спортен и развлекателен туризъм той бързо се превръща в мощен индустриален фактор носещ милиарди долари, със силно влияние в почти всички области на общественото,икономическото и културно развитие,и не на последно място върху стандарта на живот и безработицата.

Ето защо горещо приветствам дисертанта Аднан Акън за избора на настоящата тема,и преди всичко,че в република Турция през последните години туризма интензивно се развива,като през последното десетилетие тя заема престижното 6- то място в Света с 40 милиона туристи през 1915 г.. Тази оценка има още по-голяма стойност и с това, че на фона на този интензивен туризъм в Турция – характерен с неговото развитие предимно в крайбрежните региони на Средиземно,Мраморно,Бяло и Черно море, дисертанта насочва своите усилия за развитие на туризма към югоизточната част на Турция - далечната „Анадола „ - област „ Газинтен “. Това е регион с посредствено развитие на спортния туризъм и липса на каквато и да е научна информация за потенциалните му възможности и развитие като туристическа дестинация в Турция.

Трудът е изложен в книжно тяло с обем от173 машинописни страници текст.В тях влизат:5 фигури 33 таблици,4 страници приложения и 9 страници библиография с 119 заглавия предимно на латиниц от които 34 уеб-сайта..

Структурно трудът е изложен в 4-ри основни глави плюс 7 раздела със заглавия описващи различни документи и дейности.Тоест трудът е изложен в структура различаваща го от общоприетата в НСА. Различия откриваме и при формулирането на някои от заглавията на основните глави на труда.Въпроси на които ще се спрем по-късно.

Глава първа озаглавена "Теоретична постановка на проблема и литературно проучване"обхваща обем от 91 страници текст в които се включени 13 таблвци и 3 фигури.И тук първото,което прави впечатление е големия обем на тази глава спрямо останалите.Например за глава първа са отделени пели 91 страници, а за останалите три с приложенията само 82 .Тоест по-малко от половината от общия обем на труда.

С малки изключения изложението на труда е представено в ясен и професионален език.

Заслужава да се отбележи, че още в тази част на труда дисертанта е успял с методична последователност и диференциран подход, в разумни и балансирани граници да постави и анализира широк кръг въпроси свързани с проблематиката на туризма в глобален аспект и професионално свърже със спецификата и особености на туризма в Република Турция и по-конкретно за област Газинтен.

Без да се спираме на подробности ще отбележа, че наред с общоприетите условия и фактори за развитието на туризма като географски, климатични, комуникационни, икономически, финансови и други с впечатляваща вестина дисертанта разглежда, анализира и някои необичайни фактори, като опасностите или пречки за развитието на туризма обосновавани на местни обичаи, религиозни и етнически особености, както и такива дължащи се на незадоволителна популяризация и реклама. Тоест фактори специфични за далечен Анадол и по-конкретно за област Газинтен.

Заслужава да се отбележи още, че анализа на проблематиката свързана с развитието на туризма в различните направления е обоснована на множество конкретни научно обосновани данни в основната си част изложени във вид на подходящи таблици и диаграми. С малки изключения те са професионални и с вестина анализирани и обобщени.

От изложеното до тук без колебание се установява, че дисертанта Аднан Акън притежава висока ерудиция в сферата на туризма, което безспорно е и една солидна предпоставка за успешно решаване на поставените цели и задачи на изследването.

И в заключение на тази част на труда ще си позволя да отбележа: Първо, че някои от разделите са разглеждани твърде обширно до обстоятелствено. Едно редуциране поне на някои от тях, например тези свързани с изтъкването на ползата от туризма, нещо вече установено и доказано, би подобрило изложението и научните достойнства на труда. И второ – хипотезата на изследването е неясно формулирана. Тя не е обоснована ясно и целенасочено поставените цели и задачи, а формулираните 14 хипотези към нея – във вид на въпроси и отговори за потвърждаване или не – е нецелесъобразно с изграждането на хипотеза за дисертационен труд.

Ето защо препоръчвам хипотезата да бъде преработена изцяло. Тоест след кратко обобщение на проблематиката третирана в литературния обзор да се формулира и в кратък и ясен стил.

Следващата „Глава втора“ е озаглавена „Методология на изследването“ вместо - „Цел задачи и методи на изследване“- прието за дисертационните трудове в НСА.

Целите и задачите на изследване /на брой 5 / с малки изключения са добре формулирани и напълно кореспондират с тематиката на труда посочена в заглавието. Но две от тях /под № 3 и 4 / първата свързана с изготвяне и провеждане на анкета и втората с прилагане на статистически и математически методи - нямат място тук, т.е. формулирани като задачи на изследване, те са методи, средство на математическа обработка на получени данни от изследване и тяхното място е в раздел – методи на изследване.

Друго което прави впечатление е, че непосредствено след формулирането на задачи на изследване е описан раздел с подзаглавие „Значение на изследването“, вместо логичното и възприето за всеки научен труд - „Методи на изследване“. Според мен този раздел с заглавие „Значение на изследването“ е целесъобразно да бъде поместен в края на Глава трета „Анализ на получените резултати“ след обобщението, но с известна преработка свързана именно с получените вече резултати от това изследване.

За обработка на данните от изследването е използван съвременен математически апарат като: вариационен, корелационен и факторен анализ.

Наред с тези традиционни методи на математическа обработка е използван и подробно описан от дисертанта и така наречения : SWOT- АНАЛИЗ. Чрез прилагането на последния, по същество своеобразен факторен анализ дисертанта е успял да достигне до по-точни и обективни оценки категоризирани в силни, слаби и потенциални опасности от развитие на спортния туризъм.

В следващия раздел на труда „Глава трета“ под заглавие „Анализ на получените резултати“ са изложени две групи данни от изследването. Първата обхваща видовете спортен туризъм и спортни дисциплини, които се упражняват и развиват в Газинтен и прилежащите му географски местности. Същите са добре описани и обосновани съгласно техните особености и характеристика. Като се започне от лов, риболов, велотуризм и трекинг и се стигне до пещерно дело, наблюдение на птици и развитието на младежки спорт. Някои от тях са типични само за този регион от Турция. Отделено е подобаващо място за описанието и на някои от природните паркове, зоологически градини и пещери.

Другата група данни от изследването описани в тази глава са свързани с резултати получени от анкетирането на 267 човека от различни възрастови групи пол и професия. Данните са обработени чрез метода - SWOT-АНАЛИЗЪТ. Получените резултати разделени в отделни таблици и 4-ри графи са коректно третираны е подходящо разделени в групи като: силни, слаби, потенциални и опасни-негативни за туризма. Ненасредствено след този раздел с номерация 3.2. и подзаглавие „Оценка на резултатите от анкетно проучване“ са описани резултати от анкетно проучване обхващащо същия контингент лица, и с други въпроси и цел. Без да се спирам на подробности заслужава да отбележи, че получените резултати чрез прилагане на множествения корелационен и факторен анализ са коректно анализирани и обобщени.

В края на този раздел е направено и кратко обобщение третиращо резултатите получени от 17 географски местности влизайки към област Газинтен. В обобщението главния извод е, че всички те имат определени потенциални условия за развитието на един или друг вид спортен туризъм, но някои от тях поради отдалеченост, лошо развити комуникации, затруднен достъп и понижена сигурност са ограничени и опасни за посетители от други региони и особено за чуждестранни туристи.

В последната „Глава четвърта“ под заглавие „Изводи и препоръки“, дисертанта е формулирал общ 12 извода. Без да се спирам на подробности по същество в тях са посочени постигнатите цели и задачи на изследването. Те са разделени в две групи По-същество първите 5 са подчинени предимно на условията и възможности за развитие на спортния туризъм и неговите положителни страни, а втората на брой 7 са посветени на трудностите за реализирането им в практиката и преди всичко на регионални комуникационна и не на последно място слаба осведоменост на местните жители за ползата от туризма.

Заслужава обаче да се подчертае, че ще изпитаме нещо повече от неудовлетворение от постигнатото в настоящия труд ако приемем, че с така формулираните цели и задачи на изследването и не на последно място на крайните резултати от обсъждания труд предимно с констативен характер в практиката, в реалния живот те ще послужат за нещо повече от научнообоснована база за решаване на поставените цели, като например, че те ще се превърнат в реален фактор, мощен двигател за ускорено строителство и интензивно развитие на обсъжданата туристическа дестинация. Стратегическа цел на всяко подобно изследване. Още повече с такива местни лидери с липса на заинтересованост и подпомагане на ролята на спортния туризъм, което е установил дисертанта.

Според мен за реализирането на подобна цел е необходимо разработването на идейни проекти и програми за строителство на спортни обекти и стадиони обезпечени със стратегия на финансово обезпечаване на регионално и национално ниво. Това е така защото, през последните години сме свидетели на безспорния факт, че именно ускореното строителство на съвременни спортни съоръжения и провеждането на знакови спортни събития се превърнаха в главен фактор за интензивното развитие на спортния и индустриален туризъм в глобален мащаб. Това вече е факт неоспорим.

Ето защо, обосновавайки се на постигнатото в обсъждания труд, богатата ерудиция на неговия автор г-н Аднан Акън и не на последно място опита и знанията на неговия научен ръководител доц. Кръстьо Сгуровски, без колебание препоръчвам изследванията по обсъжданата проблематика да продължат, а

научния труд да прерасне в голям докторски такъв, като в него залегнат цели и задачи свързани най-вече с разработката на посочените по-горе идейни програми, обвързани със стратегия за финансово обезпечаване.

Освен това, считам за напълно реалистично, до края на следващата година трудът да бъде успешно завършен и представен за официална защита. За успешна реализация на това достойно начинание бих добавил популярното френско пожелание: „Bonne chance et Tout a L, heure”, т.е. много късмет и на добър час!

И преди да пристъпя към заключение следва и да се отговори и на въпроса - във този си вид, обсъждайки труд, притежава ли научни приноси и ако има такива, какви са те?

Съгласно изложеното до тук моето категорично становище е, че такива има и те могат да бъдат формулирани в три направления така:

Първо: На базата на широк кръг изследвания е осигурена научно обоснована информация за потенциалните възможности за развитието на спортния туризъм в област Габриел Габриел и прилежащите му 17 регионални местности.

Второ: Чрез прилагане на SWOT- АНАЛИЗА на резултатите от анкетата са определени най-значимите и най-слабите страни-фактори с оценки в качествен и количествен вид и

Трето: Наред с установяване и третиране на позитивните фактори за развитие на спортния туризъм в изследваните местности на Габриел Габриел са посочени и такива спъващи неговото развитие. Някои от тях са на религиозна и етническа основа и не на последно място липсата на интерес или подценяване на ролята на туризма на значителна част от местните управници.

Приложеният автореферат е съобразен със Закона и Правилника за научните степени и звания в Р България. Заслужава да се отбележи още, че за разлика от дисертационния труд, където са допуснати известни отклонения от изискванията за структурата на научните трудове в НСА, то тук дисертанта изцяло е съобразил с тях. Разбира се, тук не бива да пренебрегваме и ролята на доц. Згуровски, като негов научен ръководител. И още нещо.

Според мен спазването на определени изисквания за изготвяне на научните трудове и възприети традиции в различните научни заведения не са маловажен въпрос. Напротив. Не случайно особено в научните среди изтъкваме, че даден труд е защитен в този или онзи университет, с този или онзи научен ръководител и т.н.

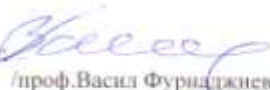
Считам, че в нашия случай колегата г-н Адриан Акън има с какво да се гордее. А именно, че е защитил и получил научната степен не другаде, а в НСА "Васил Левски", с доказан международен престиж в учебната и научноизследователска работа, както и с това, че за научен ръководител има специалист като доц. Згуровски – изтъкнат педагог и учен с множество престижни научни трудове.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Моето становище е, че обсъжданият труд в този си вид е научно издържан от теоретична, методологична и приложна гледна точка със съответни приноси за теорията и спортната практика, както и това, че той притежава всички достойнства за докторски труд и поради това горещо препоръчвам на Почитаемата научна комисия към НСА "Васил Левски" да удостои неговия автор – дисертанта г-н А Д И А Н А К Ъ Н с научната степен Д О К Т О Р.

27.07.2016 г.
С о ф и я

С уважение

/проф. Васил Фуриджиев, ДН /